

TÜRKİYE'DE 10-14 YAŞ GRUBU ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLAR İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ EĞİTİM TEZLERİN İNCELENMESİ

Özden KUŞÇU¹, Fazilet ULUYURT²

Öz

Amaç: Araştırmanın amacı Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılmış olan lisansüstü eğitim tezlerinin incelenmesidir. Yükseköğretim Kurumu tez arşivinde erişime açık olan 1995-2022 yılları arasında yayımlanmış 240 tezdten 10-14 yaş grubunu içeren 134 lisansüstü tez incelenmiştir. Araştırmanın kapsamı 30 doktora 104 yüksek lisans tezinden oluşmaktadır. Üstün yetenekli çocuklar konusunda yayımlanmış tezler arasında en çok çalışmanın yoğunlaştığı yaş grubu olması açısından bu çalışma önem taşımaktadır.

Yöntem: Araştırma belirli kriterlere göre incelenen yayınların değerlendirilmesini amaçlayan betimsel bir tarama çalışmasıdır. Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. **Bulgular:** İnceleme sonucunda elde edilen bulgular frekans ve yüzde tabloları gösterilerek yorumlanmıştır. 134 lisansüstü eğitim tezinden % 9,7 (13) si Gazi Üniversitesinde yapılmış olup %21,64 (29) ü Fen Bilgisi Eğitimi/Öğretmenliği programında yapılmıştır.

Sonuç: Araştırma sonucunda en çok çalışmanın fen bilgisi eğitimi bilim dalında ve nicel çalışma yönteminin yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilim ve Sanat Merkezi, Çocuk Gelişimi, Lisansüstü Eğitim, Üstün Yetenekli Çocuklar.

¹ Doç. Dr. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Konya, Türkiye, ozdenkuscu@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2539-8783

² Öğretmen, Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ABD, Konya, Türkiye, uluyurfazilet@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6155-1015

³ Sorumlu Yazar: Öğretmen, Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ABD, Konya, Türkiye, uluyurfazilet@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6155-1015

Makale gönderim tarihi: 09.01.2023

Makale kabul tarihi: 07.03.2023

Künye Bilgisi: Kuşçu, Ö., Uluyurt, F., (2023). Türkiye'de 10-14 Yaş Grubu Üstün Yetenekli Çocuklar ile İlgili Yapılan Lisansüstü Eğitim Tezlerin İncelenmesi. *Selçuk Sağlık Dergisi*, 4(Kongre Özel), 89 – 107.

Examination Of Graduate Education Thesis Related To Gifted Children Aged 10-14 In Turkey

Abstract

Purpose: The aim of the research is to examine the postgraduate education theses about gifted students in the 10-14 age group in Turkey. Among the 240 theses published between 1995-2022, which are open to access in the thesis archive of the Higher Education Institution, 134 postgraduate theses including the 10-14 age group were examined. The scope of the research consists of 30 doctorate and 104 master's theses. This study is important in that it is the age group where the most studies are concentrated among the theses published on gifted children. **Methods:** The research is a descriptive and qualitative study aiming to evaluate the publications examined according to certain criteria. Document analysis method was used in the research. **Conclusion:** The findings obtained as a result of the examination were interpreted by showing frequency and percentage tables. 9.7% (13) of 134 postgraduate education theses were done at Gazi University and 21.64% (29) of them were made in the Science Education/Teaching program.

Results: As a result of the research, it was concluded that the most studies were carried out in the science of science education and the quantitative study method.

Keywords: Science And Art Center, Child Development, Postgraduate Education, Gifted Children.

GİRİŞ

“Yetenek” kelimesi TDK tarafından “Bir kimsenin bir şeyi anlama veya yapabilme niteliği, kabiliyet, istidat” ve “Bir duruma uyma konusunda organizmada bulunan ve doğuştan gelen güç, kapasite” olarak tanımlanmaktadır (TDK, [1.11.2022.]). Renzulli (1986) ise incelemeleri sonucunda üstün yetenekliliği; yaratıcılık, yetenek ve motivasyon kümelerinin birleşimi olarak tanımlamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesinde (2022) “Yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenen; yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey”, “özel yetenekli birey” olarak tanımlanmıştır.

İçinde yaşadığımız toplumu yetenek ve zeka düzeyi açısından sınıflandırmaya çalıştığımızda, çok düşük ve üstünlerin oranı yüzdesel olarak aynıdır. Dağılım olarak normal olan bu iki uç ve farklı kesim de ülke eğitimi açısından bir sorun oluşturmaktadır. Bu sorunu çözüme kavuşturma noktasında öncelikle sorunu önemsemek gerekir. (Bilgili,2000)

Tarih boyunca üstün yetenekli bireylerin eğitim sorununu çözme gereksinimi duyan toplumlar oldukça az olmakla beraber, olası nedenlerinin başında ise üstün yeteneklilerin hangi şart ve imkanlarda olursa olsunlar kendini geliştirerek onların topluma liderlik edeceğine inanılmış olması gelir. Edison, Lincoln, Madam Curie vb. gibi kişilerin karşımıza çıkması bu görüşü desteklemektedir. Üstün yetenekli çocukları tanılayıp eğitim ve meslek yaşamlarını inceleyen Stanley ve Terman tarafından yapılan araştırmalar sonucunda elde edilen bulgulara göre, üstün yetenekli çocukların büyük çoğunluğunun, beklendiği gibi hangi yaşam şartları içinde olursa olsun liderlik edecek kadar yükselmediği görülmüştür. (Yeşilova,1997)

Üstün zekâlılar/yeteneklilerin eğitimi alanında tüm dünya ve özellikle batı devletleri önemli atılımlar yaparak önemli ilerlemeler kaydetmeleri “en iyi yatırım eğitime yapılan yatırımdır” görüşünü destekler niteliktedir. Bizim ülkemiz ise Enderun Mektebi ile asırlar önce bu alanda atılımı başlatmıştır. Ancak Osmanlı imparatorluğu döneminde kurulan Enderun Mektebi dışında 19. yüzyıla kadar üstün yetenekli kişilerin eğitimi ve üstün yeteneklilik konusunda çok fazla bir gelişme görülmemekle beraber, zeka testlerinin 19. yüzyılın başında geliştirilmesi ve kullanılmaya başlaması ile bu alanda çalışmalar hızlanmaya başlamıştır. (Dağlıoğlu,2018:322-323&Güçin,2014:2)

Her ülkede ülke nüfusuna oranla üstün yetenekli bireylerin, varlığı bilinmektedir. Üstün yetenekli birey sayımız altı yüz seksen iki bin gibi yüksek bir sayıda olmasına rağmen bu bireylerle ilgili kapsamlı çalışmalar yapılmaması ya da yapılamaması ülkemizin geleceği için büyük kayıptır. Çünkü genç nüfus oranının ülke nüfusu içinde azalması bu bireylerin de sayıca azalması anlamını taşımaktadır. Seçkin ve stratejik bir potansiyel ifade eden bu gücün değerlendirilmesi kuşkusuz hem topluma, hem ülkeye ve hem de bütün insanlığa ciddi yararlar sağlayacaktır. Bu potansiyelin değerlendirilememesinin sadece nötr durumlar yaratacağı değil, aynı zamanda toplumda psikolojik açıdan problemleri olan ya da kişilik bozuklukları yaşayan sorunlu bir kesim haline dönüşebileceği gerçeği de göz önüne alınmalıdır. (Bilgili, 2000; Güçin,2014) Hatta sadece psikolojik ve kişilik bozuklukları olan bireyler değil, aynı zamanda suça karışan, yeteneğini toplum yararının aksine belki de topluma zarar vermek için kullanan bireyler haline bile dönüşmelerine sebep olabilecektir. Bireyin ve toplumun yararı ve ilerlemesi göz önüne alındığında üstün yetenekli çocukların erken yaşlarda tanınması ve yeteneği doğrultusunda yönlendirilmesi oldukça önem arz etmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Türkiye’de üstün yeteneklilerin eğitimi konusunda doğrudan sorumlu olan kuruluş olmakla beraber Bakanlık teşkilatında ise bu görev Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yürütülmektedir. Genel Müdürlük yapılanmasında ise “Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı” üstün yeteneklilerin eğitimi alanından sorumludur ve Başkanlığın özellikle son yıllarda üstün yeteneklilerin eğitimi konusunda çok önemli çalışmalar yürüttüğü ifade edilebilir. (Çitil,2018) Günümüzde üstün yetenekli çocuklara yönelik ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde eğitim veren Fen liseleri, Bilim ve Sanat Merkezleri, Güzel Sanatlar Liseleri ve özel projelerin uygulandığı ilkokullar mevcuttur. Özellikle son yıllarda il merkezleri dışında kalan bazı ilçelere de Bilim ve Sanat Merkezleri ve Fen Liseleri açılmış olması erişilemeyen yerleşim birimlerinde kalan üstün yetenekli öğrencilere bir adım daha yaklaşmak adına önemlidir. Ancak sayıları her geçen gün artsa da hala bazı yetenekler erişilemeyen alanlarda saklı kalmaktadır.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde 2001, 2007, 2009, 2015, 2016, 2019, 2021 ve en son 2022’de yenilenen Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi doğrultusunda eğitim verilmekte ve işleyiş sağlanmaktadır. Bu yönerge kapsamında eğitim öğretim süreci “Uyum (Oryantasyon), Destek, Bireysel Yeteneklerin Fark Ettirilmesi (BYF), Özel Yeteneklerin

Geliştirilmesi (ÖYG) ve Proje” olmak üzere beş aşamalı olarak sürdürülmektedir. (MEB, 2022)

Çocuk herhangi bir eğitim kurumuna başlamadan önce ailenin ve özellikle eğitim kurumlarına başladıktan sonra öğretmenlerin ve ailenin üstün yetenek konusunda bilgi sahibi olması ve çocuğu nereye nasıl yönlendireceğini bilmesi önemlidir. Çocuğun üstün yeteneği ne kadar erken fark edilir ve erken yönlendirme sağlanırsa hem çocuk hem de toplumun geleceği adına o denli faydalıdır. Özellikle Bilim ve Sanat Merkezlerine öğrenci seçimi için öğretmenin çocuğu fark edip aday göstermemesi ya da yönlendirme süreci hakkında bilgi sahibi olmaması, sadece ilkokul 1.2.3.4. sınıflarda başvuru alan bu kurumlara öğrencinin başvuramaması ve bu kurumlarda eğitim alma şansını da kaçırmamasına sebep olmaktadır.

Özel eğitim, doğası gereği multi-disipliner bir alan olma özelliğine sahiptir. Özel eğitimciler, engelliler için yapılan bilimsel çalışmaların başında yer almaktadır. Daha sonra psikologlar, tıp uzmanları ve diğer eğitimciler gibi farklı meslek grupları ve farklı alanlar tarafından çeşitli açılardan ele alınmaktadır. Bu konuyla ilgili Türkiye’de yapılan birçok çalışma mevcuttur. Yapılan bu çalışmalar makale, bildiri, lisansüstü tez veya benzeri şekillerde raporlaştırılmaktadır. Akademik hayatın bu önemli bilimsel çalışmalarından biri de lisansüstü seviyesinde yapılan tezlerdir. Bu tezlerin, alan bilgisini içermesi ve ele aldığı konunun alana katkı sağlayacak bir özelliğe sahip olması beklenmektedir. (Başar,2019)

Yapılan araştırmalarda (Kaynar,2018; Yıldırım,2017; Çayır,2016) üstün yetenekli öğrenciler için alınan örneklem çoğunlukla bilim sanat merkezlerinden olmakla beraber, bu merkezler için öğrenci kabul sürecinin ilkokul 4. Sınıf (10 Yaş) içinde son bulması ve tanılanmış öğrenciler içine bu yaş grubundan sonra dahil edilenler olmaması sebebiyle 10-14 yaş grubu araştırmamıza konu olmuştur. Daha küçük yaş gruplarında öğrenci aday gösterme süreçleri hala devam ettiği için yapılan araştırma sayıları ve örneklem sayıları oldukça düşüktür. Bu merkezlerde lise düzeyinde ise üniversite hazırlık vb. kaygılarla öğrencilerin devam oranı düşmektedir.

Nitel metodolojinin epistemolojik doküman analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışmada tüm bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nedir?

2. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin tez türlerine göre dağılımı nedir?
3. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı nedir?
4. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin anabilim dalına göre dağılımı nedir?
5. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin programa göre dağılımı nedir?
6. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nedir?
7. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yapılan araştırma modeline göre dağılımı nedir?
8. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yapılan araştırma yöntemine göre dağılımı nedir?
9. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin uygulama yapılan örneklem grubunun sayısına göre dağılımı nedir?

1. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veriler ve toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması bilgilerine yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada 1995-2022 yılları arasında ülkemizde 10-14 yaş grubu (Ortaokul) üstün yetenekliler ile ilgili olarak yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma betimsel bir tarama çalışması olup, epistemolojik doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Belirlenen kriterlere göre bulunan tezlerin tam metinleri Ulusal Tez Merkezinden tam metin olarak kaydedilmiş, belirlenen alt başlıklara göre incelenmiş ve bu başlıklar doğrultusunda yüzde ve frekans tabloları ile gösterilmiştir. Araştırmada belli kategoriler doğrultusunda incelenen tezler değerlendirildiğinden nitel bir çalışmadır. (Karadağ,2009; Büyüköztürk,2004)

1.2. Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evreni YÖK Ulusal Tez Merkezinde 1995 yılından itibaren yayınlanan 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler konulu lisansüstü erişime açık olan tezlerden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrencilerle ilgili 1995-2022 yılları arasında yapılmış olan erişime açık 134 lisansüstü eğitim tezinden oluşmaktadır. Evrendeki tezlerin tamamına tezlerin okuyucuya açık olmaması sebebiyle ulaşılamamıştır. Sadece örneklem olarak alınan 134 adedine ulaşılabilmektedir. Erişime açık ilk lisansüstü eğitim tezi 1995 yılından başladığından incelemeye 1995 yılından itibaren başlanmıştır.

1.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından tez inceleme formu üzerinde belirlenen kategorilere göre veriler form üzerine kaydedilmiştir. Formdaki kategoriler yayın yılı, örneklem yaş grubu, üniversite, anabilim dalı, bilim dalı, program, tez türü, araştırma modeli, araştırma yöntemi, örneklem sayısı olarak belirlenmiştir.

1.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler 2022 yılı Ekim ayında, üstün yetenek ile ilgili lisansüstü tezleri belirlemek amacıyla YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılarak, Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) web sayfasında Ulusal Tez Merkezinde (<http://www.yok.gov.tr>) yer alan tez arşivi linkinden toplanmıştır. “Üstün yetenek” anahtar sözcüğü kullanılarak YÖK Tez Merkezi’nde internet ortamında tarama yapılmıştır. Erişime açık olan 1995-2022 yılları arasında yayınlanmış 240 tezdten çalışma yapılan yaş grupları incelenerek 10-14 yaş grubunu içeren 134 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Bu tezlerin özet kısımlarından ve künyelerinden araştırmamız için gereken veriler incelemeye alınmış ve tezlerin tamamı tam metin indirilerek incelenmiştir. Üstün yetenekli öğrencilerin ebeveynleri, öğretmenleri ile ilgili yapılan tezler ile ilkökulda yapılan (1.2.3.4. sınıflar birlikte ya da ayrı ayrı) çalışmalar 10 yaş sınırında kaldığı ve daha alt yaş gruplarını içerdiği için dahil edilmemiştir. Sadece 10-14 yaş grubu çocukların katıldığı tez çalışmaları dahil edilmiştir. Araştırmada, “Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler” konusunu içeren tezlerden epistemolojik doküman analizi yöntemi ile elde edilen verilerin yayın yılı, üniversite, anabilim dalı, bilim dalı, program, tez türü, araştırma modeli, araştırma yöntemi, örneklem sayısı özellikleri frekans ve yüzde hesaplamaları yapılarak yorumlanmıştır.

2. BULGULAR

Bu bölümde araştırmamızda elde edilen bulgular, araştırma soruları çerçevesinde tablolaştırılarak sunulmuş ve yorumlanmıştır:

Tablo 1: Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite Adı	Frekans	%
19 Mayıs Üniversitesi	2	1,49
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	4	2,99
Adıyaman Üniversitesi	1	0,75
Ahi Evran Üniversitesi	1	0,75
Akdeniz Üniversitesi	1	0,75
Amasya Üniversitesi	2	1,49
Anadolu Üniversitesi	3	2,24
Ankara Üniversitesi	2	1,49
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1	0,75
Atatürk Üniversitesi	3	2,24
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	4	2,99
Bahçeşehir Üniversitesi	4	2,99
Başkent Üniversitesi	1	0,75
Bursa Uludağ Üniversitesi	6	4,48
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	1	0,75
Çukurova Üniversitesi	2	1,49
Dokuz Eylül Üniversitesi	6	4,48
Dumlupınar Üniversitesi	1	0,75
Ege Üniversitesi	2	1,49
Erciyes Üniversitesi	2	1,49
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1	0,75
Fatih Üniversitesi	1	0,75
Gazi Üniversitesi	13	9,70
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	0,75
Hacettepe Üniversitesi	10	7,46
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	1	0,75
İnönü Üniversitesi	5	3,73
İstanbul Üniversitesi	2	1,49
İstanbul Aydın Üniversitesi	3	2,24
İstanbul Gelişim Üniversitesi	1	0,75
İstanbul Sabaattin Zaim Üniversitesi	1	0,75
İstanbul Ticaret Üniversitesi	1	0,75
Karadeniz Teknik Üniversitesi	9	6,72
Kırıkkale Üniversitesi	1	0,75
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	1	0,75
Kocaeli Üniversitesi	1	0,75
Maltepe Üniversitesi	1	0,75
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	1	0,75
Marmara Üniversitesi	3	2,24

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	0,75
Mersin Üniversitesi	2	1,49
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	1	0,75
Mustafa Kemal Üniversitesi	1	0,75
Muş Alpaslan Üniversitesi	1	0,75
Necmettin Erbakan Üniversitesi	3	2,24
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	3	2,24
Sakarya Üniversitesi	4	2,99
Selçuk Üniversitesi	2	1,49
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	1	0,75
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2	1,49
Trakya Üniversitesi	1	0,75
Uşak Üniversitesi	1	0,75
Üsküdar Üniversitesi	1	0,75
Yeditepe Üniversitesi	1	0,75
Yıldız Teknik Üniversitesi	2	1,49
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	0,75

Tablo 1’de Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan 134 lisansüstü eğitim tezinden % 9,7 (13) si Gazi Üniversitesinde yapılmış olup bunu % 7,46 (10) ile Hacettepe Üniversitesi takip etmektedir. 3. Sırada % 6,72 (9) ile Karadeniz Teknik Üniversitesi yer almaktadır. (Tablo 1)

Tablo 2: Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin tez türlerine göre dağılımı

Tez Türü	Frekans	%
Yüksek lisans	104	77,61
Doktora	30	22,39

Tablo 2’ye göre Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdin % 77,61(104) i Yüksek lisans tezi olup, %22,39 (30) ‘u doktora tezidir. (Tablo 2)

Tablo 3: Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı

Enstitü Adı	Frekans	%
Bilişim Enstitüsü	1	0,75
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	69	51,49
Fen Bilimleri Enstitüsü	16	11,94
İşletme Enstitüsü	1	0,75
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	5	3,73
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	9	6,72
Sosyal Bilimler Enstitüsü	33	24,63

Tablo 3'e göre Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdin %51,49' u (69) Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmış olup bunu %24,63 (33) ile Sosyal Bilimler Enstitüsü takip etmektedir. (Tablo 3)

Tablo 4: Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin anabilim dalına göre dağılımı

Anabilim Dalı	Frekans	%
Aile Eğitimi ve Danışmanlığı	1	0,75
Beden Eğitimi ve Spor	2	1,49
Bilgisayar Mühendisliği	1	0,75
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	6	4,48
Çevre Sağlığı	1	0,75
Çocuk Gelişimi	7	5,22
Dilbilim	1	0,75
Eğitim Bilimleri	19	14,18
Eğitim Yönetimi ve Denetimi	1	0,75
Fen Bilgisi Eğitimi	1	0,75
Güzel Sanatlar Eğitimi	3	2,24
Hemşirelik	1	0,75
İlköğretim	34	25,37
İngiliz Dili ve Eğitimi	1	0,75
İnsan Kaynakları Yönetimi	1	0,75
İşletme	1	0,75
Klinik Psikoloji	2	1,49
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	20	14,93
Medya ve İletişim Sistemleri	1	0,75
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi	3	2,24
Özel Eğitim	9	6,72
Psikoloji	5	3,73
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	1	0,75
Sınıf Öğretmenliği	1	0,75
Sosyoloji	1	0,75
Tarih ve Medeniyet Araştırmaları	1	0,75
Temel Eğitim	2	1,49
Türkçe Eğitimi	3	2,24
Üstün Zekalılar Eğitimi	3	2,24
Yönetim Bilişim Sistemleri	1	0,75

Tablo 4'e göre Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdin %25,37 (34) si ilköğretim anabilim dalında yapılmış olup, ikinci sırada %14,93 (20) ile Matematik ve Fen Bilimleri Anabilim Dalı, üçüncü sırada %14,18 (19) ile Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yer almaktadır. Bu üç Anabilim dalı örneklemede yer alan tezlerin %54,48 ini oluşturmaktadır. (Tablo 4)

Tablo 5: Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin programa göre dağılımı

Program	Frekans	%
Aile Danışmanlığı	1	0,75
Beden Eğitimi ve Spor	2	1,49
Bilgisayar Mühendisliği	1	0,75
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	6	4,48
Çevre Sağlığı	1	0,75
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	7	5,22
Eğitim Programları ve Öğretim	7	5,22
Eğitim Yönetimi ve Denetimi	4	2,99
Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri	1	0,75
Felsefe	1	0,75
Fen Bilgisi Eğitimi/Öğretmenliği	29	21,64
Fen ve Matematik Eğitimi	1	0,75
Genel Psikoloji	1	0,75
Hemşirelik	1	0,75
İlköğretim	1	0,75
İlköğretim Matematik	8	5,97
İngiliz Dili ve Eğitimi	1	0,75
İnsan Kaynakları Yönetimi	1	0,75
İşletme	1	0,75
Kimya Eğitimi	3	2,24
Klinik Psikoloji	2	1,49
Matematik Eğitimi/Öğretmenliği	13	9,70
Medya ve İletişim Sistemleri	1	0,75
Özel Eğitim	6	4,48
Psikoloji	4	2,99
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	7	5,22
Resim İş Eğitimi/Öğretmenliği	3	2,24
Sınıf Eğitimi	4	2,99
Sosyal Bilgiler Eğitimi	1	0,75
Sosyoloji	1	0,75
Tarih ve Medeniyet Araştırmaları	1	0,75
Türkçe Eğitimi/Öğretmenliği	4	2,99
Üstün Zekalılar Eğitimi	7	5,22
Yabancı Dil Öğretimi	1	0,75
Yönetim Bilişim Sistemleri	1	0,75

Tablo 5'e göre Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezden %21,64 (29) ü Fen Bilgisi Eğitimi/Öğretmenliği programında yapılmış olup, ikinci sırada %9,70 (13) ile Matematik Eğitimi/ Öğretmenliği yer almaktadır. (Tablo 5)

Tablo 6'ya göre Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdin en çok tez 2019 yılında yapılmış olup % 14,18 'dir. Bunu 2018 yılı % 10,45 (14) ile takip etmektedir. (Tablo 6)

Tablo 6: Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

Yıl	Frekans	%
1995	1	0,75
2006	1	0,75
2007	4	2,99
2008	1	0,75
2009	1	0,75
2010	11	8,21
2011	6	4,48
2012	4	2,99
2013	4	2,99
2014	12	8,99
2015	9	6,72
2016	11	8,21
2017	13	9,70
2018	14	10,45
2019	19	14,18
2020	6	4,48
2021	11	8,21
2022	6	4,48

Tablo 7'ye göre Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdin %25,37 (34)'si tarama modelinde olup en çok kullanılan modeldir. (Tablo 7)

Tablo 7: Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yapılan araştırma modeline göre dağılımı

Araştırma Modeli	Frekans	%
Açıklayıcı Araştırma	1	0,75
Aksiyon Araştırması	4	2,99
Betimsel	3	2,24
Betimsel Analiz	1	0,75
Betimsel Araştırma	3	2,24
Betimsel Tarama	6	4,48
Betimsel-Durum Çalışması	2	1,49
Deneme Modeli	5	3,73
Deneme Öncesi Model	1	0,75
Deneysel Yöntem	7	5,22
Doküman İncelemesi	1	0,75
Durum Çalışması	18	13,43
Eylem Araştırması	2	1,49
Faktöriyel Desen	1	0,75
Fenomenografik Araştırma	1	0,75
Fenomenoloji	1	0,75
İlişkisel Tarama Modeli	22	16,42
Kesitsel	1	0,75
Literatür Tarama-Odak Grup	1	0,75
Metafor Analiz	1	0,75
Nedensel Araştırma	1	0,75
Olgubilim Çalışması	3	2,24
Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Model	2	1,49
Örnek Olay	3	2,24
Tanıtsal Yöntem	1	0,75
Tarama Modeli	34	25,37
Veri Madenciliği	1	0,75
Yakınsayan Paralel Karma Yöntem	5	3,73
Yapılandırılmış Görüşme	1	0,75
Yarı Deneysel	1	0,75

Tablo 8: Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yapılan araştırma yöntemine göre dağılımı

Araştırma Yöntemi	Frekans	%
Karma	36	26,87
Nicel	67	50
Nitel	31	23,13

Tablo 8’e göre Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdten %50 (67) si Nicel Yöntemle, %26,87 (36) si karma yöntemle ve %23,13 (31)’ü nitel yöntemle yapılmıştır. (Tablo 8)

Tablo 9: Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin uygulama yapılan öğrenci örneklem grubunun sayısına göre dağılımı

Öğrenci Örneklem Sayısı	Frekans	%
0-100	68	50,75
101-200	26	19,40
201-300	19	14,18
301-400	8	5,97
401-500	5	3,73
501 ve üzeri	8	5,97

Tablo 9’a göre Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdten %50,75 (68)’i 0-100 kişiden oluşan öğrenci örneklem grubuyla yapılmış olup bu da çalışmaların az sayıdaki örneklem grupları ile yapıldığını göstermektedir. (Tablo 9)

3. TARTIŞMA

Üniversitelere göre 10-14 Yaş grubu çocuklarda üstün yetenek ile ilgili yapılan tezlerde ilk sırada 13 tez ile Gazi Üniversitesi, İkinci Sırada 10 tez ile Hacettepe Üniversitesi yer almaktadır. Alanda önce yapılmış çalışmalar incelendiğinde ise yaş grubu kısıtlaması olmaksızın yapılan lisansüstü çalışmalarda Üstün yetenekliler alanında İstanbul Üniversitesi ilk sırada yer almakta olup, sebebinin bu üniversitede Üstün Zekalılar Eğitimi Programı olması olduğu düşünülmektedir. (Güçin,2014) Ancak araştırmamıza konu olan yaş grubunun 10-14 yaş grubu (ortaokul) olması ve Üstün Zekalılar Eğitimi Programının daha ziyade ilkokulu hedef alması sebebiyle aynı sonuç elde edilmemiştir. Bunun yanı sıra Koç&Saranlı (2017) erken çocukluk döneminde üstün yetenekli çocuklarla ilgili yapılan tezleri inceledikleri çalışmalarında da Gazi Üniversitesi %29,42 ile ilk sırada yer almaktadır. Kardeş vd. (2018)

çalışmasında %17,97 ile Gazi Üniversitesi ilk sırada yer almaktadır. Bu da çalışmamızla paralellik göstermektedir. Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi' nin çalışmamızda öne çıkmasının sebebinin ise Çocuk Gelişimi programının her iki üniversitede de yer alması olduğu düşünülmektedir.

Tez türüne göre 10-14 Yaş grubu çocuklarda üstün yetenek ile ilgili yapılan tezlerde 104 yüksek lisans ve 30 doktora tezi olduğu görülmektedir. Alandaki diğer çalışmalar incelendiğinde sadece 10-14 yaş grubunda değil tüm yaş gruplarında yüksek lisans tezi sayısının doktora tez sayısından çarpıcı şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Başar (2019) tarafından yapılan çalışmada yüksek lisans tezi %73,8 ve doktora tezi %26,1 olarak bulunmuştur. Serdemir ve Karabulut(2022) sağlık bilimleri alanında üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların incelendiği araştırmasında sağlık bilimleri alanında da yüksek lisans tez sayısının(7) doktora tez sayısından (3) yüksek olduğu göze çarpmakta ve bulgular araştırmamızla paralellik göstermektedir.

Enstitüye göre Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdten %51,49' u (69) Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmış olup bunu %24,63 (33) ile Sosyal Bilimler Enstitüsü takip etmektedir. Başar (2019) tarafından tüm yaş gruplarında yapılan tezlerin incelendiği çalışmada da Eğitim Bilimleri Enstitüsündeki tez sayısı diğer enstitülerden fazla olup, araştırmamızı desteklemektedir. Bu da bize üstün yetenekliler ile ilgili en çok çalışmanın onların eğitimi alanında yapıldığı sonucunu göstermektedir.

Anabilim dalına göre Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdten %25,37 (34) si ilköğretim anabilim dalında yapılmış olup, ikinci sırada %14,93 (20) ile Matematik ve Fen Bilimleri Anabilim dalı gelmektedir. Başar (2019) ve Özenç&Özenç (2013) da yapmış olduğu çalışmada eğitim bilimleri anabilim dalı ön plana çıkmaktadır. Araştırmamızda ilköğretim anabilim dalının ön plana çıkma sebebinin araştırmaya konu olan yaş grubunun (10-14 yaş) olduğu düşünülmektedir.

Programa göre Türkiye'de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezdten %21,64 ü Fen Bilgisi Eğitimi/Öğretmenliği programında yapılmış olup, ikinci sırada %9,70 (13) ile Matematik Eğitimi/ Öğretmenliği gelmektedir. Yaş grubuna bakılmaksızın yapılan çalışmalar incelendiğinde özel eğitim alanında yapılan tezler ilk sırada yer almaktadır. Ancak 10-14 yaş grubu incelendiğinde bu öğrenciler eğitim kademesi

ortaokulda yer aldığından fen bilgisi ve matematik alanlarında yapılan çalışmalar diğer alanlardan öne geçmektedir.

Yıllara göre Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezden en çok tez 2019 yılında yapılmış olup % 14,18 ‘dir. Bunu 2018 yılı % 10,45 (14) ile takip etmektedir. Özenç&Özenç (2013) üstün yetenekliler ile ilgili tezleri inceledikleri çalışmada 1995 yılından 2011 yılına kadar yüksek lisans ve doktora tezi olarak toplamda 38 çalışmanın yer aldığı görülmekte olup Başar (2019) toplam 222 olduğunu ifade etmiştir. 2022 yılına kadar incelediğimizde ise 240 a ulaştığını görmekteyiz. Yıllara göre yapılan tez çalışmalarındaki artış alana verilen önemin arttığını göstermekte olup, umut vericidir.

Araştırma modeline göre Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezden %25,37 (34)’si tarama modelinde olup en çok kullanılan modeldir. Özenç&Özenç (2013) çalışmasında da tarama modeli ilk sırada yer almakta olup, çalışmamızla paraleldir. Araştırma yöntemine göre ise Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezden %50 (67) si nicel yöntemle yapılmıştır. Kardeş vd. (2018) çalışmasında da %65,63 ile nicel yöntem ilk sıradadır. Yapılan tezler çoğunlukla yüksek lisans tezi olduğundan deneme modelinde çalışmaların az olduğu ve tarama modelinde ve nicel yöntemle yapılan çalışmaların ön plana çıktığı düşünülmektedir.

Öğrenci örneklem sayısına göre Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan 134 lisansüstü tezden %50,75 (68) ‘i 0-100 kişiden oluşan öğrenci örneklem grubuyla yapılmış olup, Özenç&Özenç (2013) yaptığı çalışmada da bu yıla kadar olan çalışmaların da %47,4’ünün 0-100 arası örneklem grubu ile yapıldığını görülmüştür. Bu da üstün yetenekli birey sayısının toplumda azlığı sebebiyle yapılan çalışmaların az sayıdaki örneklem grupları ile yapıldığını düşündürmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesini içeren bu çalışmada ilk yayınlanan tez 1995 yılında olup 2022 ye kadar yapılan lisansüstü tezler incelenmiştir. Çalışmamız sonucunda aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

1. Araştırmamızda en çok lisansüstü çalışma yapılan üniversite Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi olup diğer üniversitelerde üstün yetenekli çocuklar ile ilgili pek çok boyutta daha çok lisansüstü çalışma yaptırılabilir.

2. En çok lisansüstü çalışma yüksek lisans tezi olup, doktora tezi düzeyinde de daha ayrıntılı çalışmalar yapılmasının alanı zenginleştireceği düşünülmektedir.
3. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin en çok Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapıldığı göz önüne alındığında araştırmalara çoğunlukla eğitsel boyutla yaklaşıldığı, ancak farklı enstitülerde üstün yetenekli çocukların farklı boyutlarının da incelenebileceği gelecek araştırmalar için ışık tutabilir.
4. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin anabilim dalına göre en çok ilköğretim anabilim dalında olması çalışmada seçilen yaş grubunun ilköğretim(ortaokul) olmasının bir sonucudur.
5. Yapılan tezler programa göre incelendiğinde en çok fen-matematik alanlarında tezlerin olması çarpıcı olup, bu alanların yanı sıra üstün yetenekli çocukların gelecekte sosyal, sözel-dilsel, bedensel-psikomotor, genel sağlık, genel psikoloji, iletişim ve diğer alanlarda da becerilerini inceleyen çalışmaların yapılması farklı alanlara ışık tutması açısından önemlidir.
6. Türkiye’de 10-14 yaş grubu üstün yetenekli çocuklar ile ilgili özellikle 2014’ten sonra yapılan çalışmalarda artış görülmüş olup bunda Bilim Sanat Merkezlerinin son yıllarda daha aktif hale gelmesi ve tanılama süreçlerinin yaygınlaşmasının etkisinin olduğu ve en çok çalışma yapılan 2019 yılından sonra 2020 yılında yapılan çalışma sayısının bir önceki yıla göre azalmasının muhtemel sebebinin COVID-19 ve uzaktan eğitimden dolayı örnekleme erişememek olduğu düşünülmektedir. Her ne kadar son yıllarda üstün yetenekliler ile ilgili konularda yapılan çalışmalar artsa da yeterli seviyede olmayıp, bu yetenekleri birey ve toplumun gelişimi ve geleceği için daha iyi yönlendirebilmek adına daha da artırılmalıdır.
7. Tezlerin en çok tarama modelinde yapıldığı görülmüş olup, farklı modellerde tezlerin yapılması konuyu zenginleştirecektir.
8. Tezlerde en fazla nicel yöntemin tercih edildiği görülmüştür. Farklı açılardan konuyu incelemek adına karma ve nitel yöntemlerde de çalışmaların artırılması sağlanmalıdır.
9. Örneklem sayısına göre tezler incelendiğinde en çok 0-100 arası öğrenci örnekleme seçilmiş olduğu görülmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda örneklemin sayısının artırılması daha güvenilir ve genellenebilir sonuçlar vermesi açısından önemlidir.

Destekleyen Kuruluş

Çalışmayı maddi olarak destekleyen kişi/kuruluş yoktur.

Çıkar Çatışması

Yazarların herhangi bir çıkar dayalı çatışması yoktur.

KAYNAKÇA

- Başar, B. (2019). *Üstün Yetenekliler ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Lefke Avrupa Üniversitesi, Lefke.*
- Bilgili, A. E. (2000). "Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi Sorunu: Sosyal Sorumluluk Yaklaşımı", *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12, 59-74.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çayır, Ş. (2016). *Üstün Yetenekli Öğrencilerle Akranlarının Çevreye Yönelik Tutumlarının ve Çevre Sorunlarına Çözüm Önerilerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.*
- Çitil, M. (2018). "Türkiye'de Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Politikalarının Değerlendirilmesi", *Milli Eğitim Dergisi*, 47(1),143-172.
- Dağlıoğlu,E. (2018). "Üstün Yetenekli Çocuklar", İ. Diken (Ed.), *Erken Çocukluk Eğitimi*, (322-356), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Güçin,G. (2014).*Türkiye'de Üstün Yetenekliler ve Üstün Zekâlılar Alanında Yapılmış Akademik Çalışmaların Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.*
- Güney, K.K. (2018). *Üstün Yetenekli Öğrenciler İçin Geliştirilen Farklılaştırılmış Bilimsel Araştırma Yöntemleri Programının Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.*
- Karadağ, E. (2009). *Eğitim Bilimleri Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Tematik Açından İncelenmesi, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 75-87.
- Kardeş, S., Akman, B. & Yazıcı, D. N. (2018). "Üstün Yetenekliler Alanında Yapılmış Tezlerin Analizi", *Journal of Theoretical Educational Science*, 11 (3), 411-430.
- Kaynar, H. (2018). *Üstün Yetenekli ve Üstün Yetenekli Olmayan Öğrencilerin Bilimsel Hayal Güçleri, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.*
- Koç, F. & Saranlı, A. G. (2017). "Erken Çocukluk Dönemindeki Üstün Yetenekli Çocuklara İlişkin Türkiye'de Gerçekleştirilen Lisansüstü Çalışmaların Çok Boyutlu Analizi", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (41), 163-183.

- MEB Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi. Tebliğler Dergisi: Aralık 2022 /2782.
https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_12/06214921_BIYLIYM_VE_SAN_AT_MERKEZLERIY_YOYNERGESIY.pdf (Erişim Tarihi: 6.12.2022).
- Özenç, E. G. & Özenç, M. (2013). “Türkiye’de Üstün Yetenekli Öğrencilerle İlgili Yapılan Lisansüstü Eğitim Tezlerinin Çok Boyutlu Olarak İncelenmesi”, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 171 (171), 13-28.
- Renzulli,J.S. (1986). The Treering Conception of Giftednes: A Developmental Model For Creatice Productivity, Conception of Giftedness Press Syndicate of University of Cambridge, Cambridge.
- Sertdemir,Ü&Karabulut,R. (2022). “Sağlık Bilimleri Alanında Üstün Yetenekli Çocuklar ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi”, Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu (EYFOR XIII) , Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği, 11-15 Mayıs 2022, İzmir,88.
- Türk Dil Kurumu. Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/>. (Erişim Tarihi: 1.11.2022).
- Yeşilova, H. (1997). Üstün Yeteneklilik ve Türkiye’de Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Yıldırım, K. Ş. (2017). Ortaokul Öğrencileri ile Aynı Düzeydeki Üstün Yetenekli Öğrencilerin Fen Bilimleri Özyeterliklerinin Karşılaştırılması, Erciyes Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.